

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe

Wpływ zabiegów hodowlanych i ochronnych na bioróżnorodność w ekosystemach leśnych na obszarach chronionych i gospodarczych

Adam Kwiatkowski
RDLP w Białymstoku

www.lasy.gov.pl

Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe

Okolo 30% powierzchni kraju to lasy

Człowiek sztucznie hamuje procesy sukcesyjne, nawet w najcenniejszych przyrodniczo obiektach

Stan środowiska przyrodniczego w Polsce jest bardzo dobry

Człowiek jest częścią przyrody i ma prawo korzystać z jej zasobów w sposób racjonalny i zrównoważony

Każdy fragment lasu poddany jest wpływowi działalności człowieka, pośrednio lub bezpośrednio oraz czynnikom niezależnym od człowieka, np. zmiany klimatu

Największa różnorodność gatunkowa jest w lasach

65% wszystkich gatunków stwierdzonych w Polsce występuje w lasach

A. K.

www.

**Naturalne katastrofy:
wiatry i pożary
cofały proces
sukcesyjne.
Dziś tę rolę pełnią zręby**

A. K.

**Dojrzały las podlega wycince w celu stworzenia warunków dla
młodego pokolenia
Zręb powoduje cofnięcie procesów sukcesyjnych do stadiów
początkowych**

R. R.

Biegaczowate – Carabidae – jako bioindykatory zmian sukcesyjnych

A. K.

- Ponad 500 gatunków w Polsce
- Występują we wszystkich środowiskach lądowych
- Wiele gatunków ma ściśle określone wymagania środowiskowe

7

www.lasy.gov.pl

Badania prowadzone w Puszczy Knyszyńskiej na 24 powierzchniach badawczych

Obserwacje prowadzone na siedliskach lasu mieszanego wilgotnego i bagienneo, lasu wilgotnego oraz olsach

Wiek drzewostanów od 2 lat (uprawy po zrębach zupełnych) do ponad 100 lat

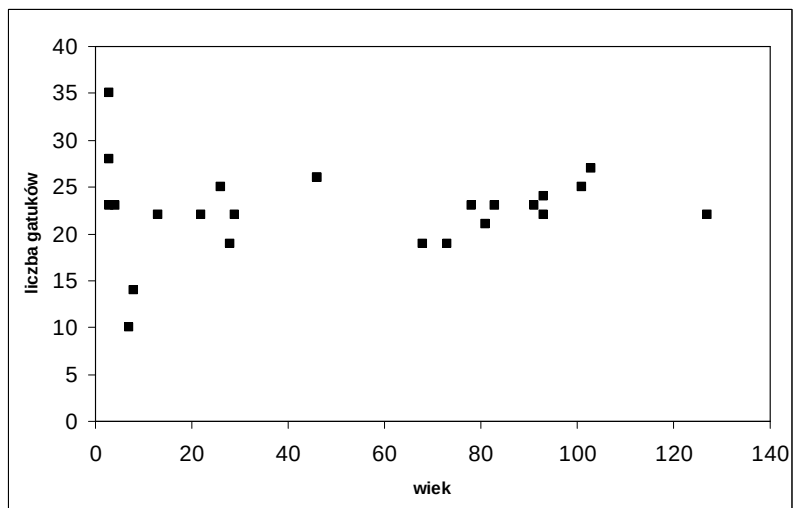
Stwierdzono 57 gatunków biegaczowatych

8

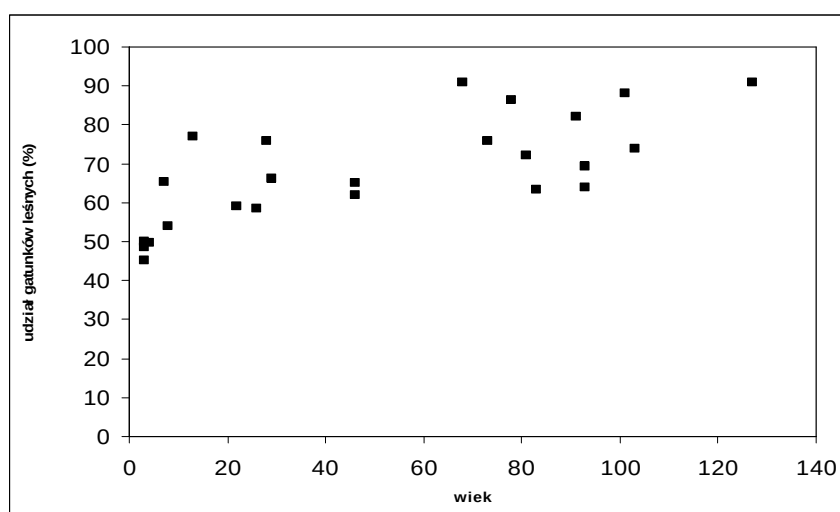
www.lasy.gov.pl

Liczba zanotowanych gatunków

Udział gatunków leśnych

Biegacz gładki – *Carabus glabratus*

uważany za relikwit lasów pierwotnych
stwierdzony na 15 stanowiskach badawczych

11

www.lasy.gov.pl

Na zrębach pojawiają się inne gatunki, w tym również
podlegające ochronie

A. K.

12

www.lasy.gov.pl

**Na zrębach pojawiają się inne gatunki, w tym również
podlegające ochronie**

13

www.lasy.gov.pl

**Na zrębach pojawiają się inne gatunki, w tym również
podlegające ochronie**

14

www.lasy.gov.pl

Zrąb – stwarza warunki do życia wielu gatunkom, zwiększa różnorodność kompleksów

Stosowanie zrębów – istotna jest wielkość oraz rozmieszczenie przestrzenne, aby nie dopuścić do fragmentacji i nadmiernego rozdrobnienia ekosystemów

15

www.lasy.gov.pl

Odnowienie lasu:

Las musi być różnorodny

Należy dostosować składy gatunkowe do siedliska, wprowadzać gatunki domieszkowe i biocenotyczne

Kształtowanie różnorodności na poziomie początkowej fazy drzewostanu to gwarancja stabilnego ekosystemu

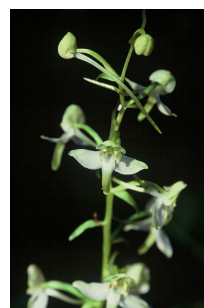
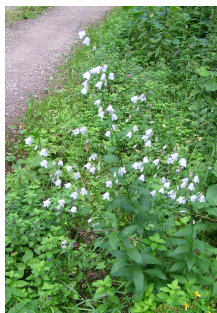
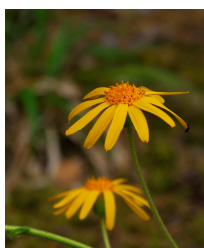
16

www.lasy.gov.pl

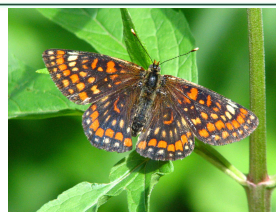

Zabiegi w starszym lesie – regulacja dopływu światła do dna lasu jest kluczowym elementem wpływu na bioróżnorodność

**Po zabiegach trzebieży często pojawiają się bardzo rzadkie
rośliny, poprawiają się warunki życia wielu owadów**

**Zagospodarowany las, z różnymi fazami
rozwojowymi stwarza lepsze warunki bytowania
również motyli (badania w rezerwatach P.
Białowieskiej - dr inż. Tomasz Ginszt)**

**W lasach gospodarczych są lepsze warunki
bytowania zwierzyny poprzez większą ilość
pokarmu – badania prof. Simony Kossak w P.
Białowieskiej**

**Na podstawie grzybów: każdy grzybiarz wie do
jakiego lasu idzie się po jakie grzyby – inne w
młodniku, zależnie od gatunku drzew, inne w
starym lesie.**

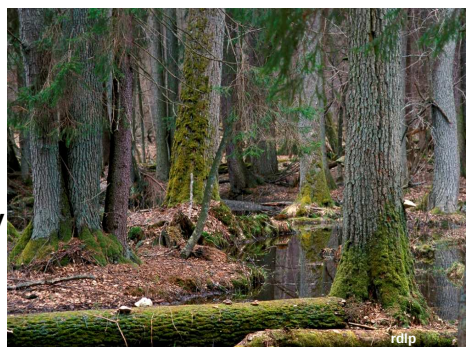
W lasach gospodarczych pozostawia się fragmenty bez ingerencji człowieka

W rezerwatach funkcja produkcyjna nie istnieje

Zabiegi mają jedynie na celu utrzymanie stabilności lasu oraz zachowanie celu dla którego rezerwat powołano

Problemem jest brak planów ochrony, często spontaniczny rozwój sukcesyjny ekosystemu powoduje zanik cennych gatunków, które są celem ochrony

Cenne gatunki jak pachnica, zgmiotek itp. coraz częściej pojawiają się właśnie w lasach gospodarczych, lub poza lasem, bo tam są lepsze warunki do rozwoju

Natura 2000

Natura 2000 nie zabrania prowadzenia działań gospodarczych w lasach

Dla wielu gatunków wręcz niezbędna jest ingerencja człowieka do przetrwania

Dzisiejsze bogactwo przyrodnicze w lasach to między innymi zasługa racjonalnie prowadzonej gospodarki leśnej

Z pewnością niezbędne jest dalsze doskonalenie gospodarki leśnej

Zrównoważona gospodarka leśna to inżynieria ekologiczna, to kształtowanie środowiska życia dla gatunków.

Kreowanie różnorodności krajobrazów czyli różnych środowisk życia

Dla bioróżnorodności istotna jest mozaikowość środowisk, z zachowaniem odpowiednich korytarzy ekologicznych

Przy obecnym poziomie przekształcenia i rozdrobnienia środowisk leśnych niezbędna jest ingerencja człowieka

Nie można zapominać, że lasy są osadzone w rzeczywistości, że są otoczone przez człowieka, są w określonych uwarunkowaniach ekonomicznych

Nawet najbogatsze kraje Europy i najbardziej „ekologiczne” jak Szwecja czy Finlandia stosują dużo większe zręby zupełne, nie stać ich na takie ograniczenia jakie postawiły sobie Lasy Państwowe

Las nie jest obrazkiem, jest dynamicznym układem przyrodniczym, bardzo szybko się zmieniającym

Musimy się zdecydować czy chronimy procesy przyrodnicze czy siedliska dla gatunków

W lasach każdy gatunek związany ze środowiskiem leśnym ma prawo żyć, nie można chronić jednego gatunku kosztem innego

Dziękuję za uwagę

Adam Kwiatkowski
RDLP Białystok
adam.kwiatkowski@bialystok.lasy.gov.pl